

Politička deklaracija

MOST

Predgovor

Drage Mostovke i Mostovci,

nakon što je naš Božo Petrov trinaest godina uspješno vodio Most, preuzeo sam odgovornu dužnost koju ste mi povjerali vi, članovi Mosta. Tu dužnost prihvaćam s vjerom da Hrvatska može biti bolje i pravednije mjesto za život.

Pod Božinim vodstvom Most je 2023. godine donio svoj temeljni politički dokument, Deklaraciju Mosta, kojom smo jasno definirali naše politike i smjer djelovanja. Od gospodarstva i poreza, preko demografije i zaštite obitelji kao temelj društva, do sigurnosti, pravosuđa, borbe protiv korupcije i zaštite okoliša.

Most je od svojih početaka bio glas protiv klijentelizma i sustava koji ne služi narodu. Borimo se za Hrvatsku u kojoj pošten rad znači dostojanstven život za svakog čovjeka. Ponosni smo na naše vrijednosti, ukorijenjene u kršćanskom svjetonazoru i nasljeđu Domovinskog rata kao temelja moderne hrvatske države.

Istodobno, svjesni smo izazova budućnosti i potrebe da odgovorno oblikujemo politike koje će očuvati sigurnost i identitet naše zemlje. Danas smo suočeni s novim izazovima, očuvanjem kršćanskih vrijednosti, našeg identiteta, nacionalne homogenosti i sigurnosti Hrvatske. Naše politike temelje se na dostojanstvu čovjeka, slobodi i odgovornosti, ali i na zaštiti obitelji kao temelja društva.

Kao novo Predsjedništvo, otvaramo Most članstvu, jačamo organizaciju i spremni smo preuzeti odgovornost za vođenje Hrvatske, a ova Deklaracija temelj je našeg zajedničkog djelovanja za pravedniju, sigurniju i nacionalno svjesnu Hrvatsku koja ne zaboravlja svoje korijene kao ni vrijednosti koje su je oblikovale

Nikola Grmoja, predsjednik Mosta

Kazalo

Profil	7
Temeljna politička načela i vrijednosti	8
Sloboda, solidarnost i pravednost	8
Obitelj i demografska politika	10
Politika, politička zajednica i politički sustav	11
Gospodarstvo	12
Porezna politika	13
Pravosuđe i antikorupcija	14
Strateški interesi	15
Zdravstveni sustav	16
Socijalna država	17
Obrazovanje	18
Sport i rekreacija	19
Europska unija	20
Vanjska politika	20
Hrvati izvan Republike Hrvatske	21
Zaštita okoliša	12
Napredak znanosti i bioetički izazovi u budućnosti	23

OBLITI PRIVATORUM PUBLICA CURATE

Profil

Most je otvorena stranka desnog centra koja se obraća svim ljudima u svim slojevima i skupinama hrvatskog društva.

Temeljna polazišta Mosta su neotuđivo dostojanstvo svakog čovjeka i jednakost građana pred zakonom.

Most je stranka koja promiče politiku supsidijarnosti, tržišnog gospodarstva, socijalne uključenosti i socijalnog partnerstva.

Most je stranka okrenuta budućnosti koju možemo izgraditi samo očuvanjem zajednički izboreni vrijednosti hrvatskog naroda. Najtrajnija je vrijednost hrvatskog naroda slobodna i neovisna demokratska hrvatska država uspostavljena pobjedom u Domovinskom ratu.

Most je nacionalna stranka usmjerena prema zaštiti suverenosti Republike Hrvatske i promicanju njezinih nacionalnih interesa koji uključuju izgradnju dobrosusjedskih odnosa s drugim državama i narodima, a koji počivaju na načelu uzajamnog uvažavanja.

Most nedvosmisleno osuđuje sve totalitarizme, komunizam, fašizam i nacizam te baštini iz hrvatske političke prošlosti samo ono što je vodilo prema demokratskoj hrvatskoj državi.

Temeljna politička načela i vrijednosti

Sloboda

Most se zalaže za slobodu svakog pojedinca. Sloboda pojedinca ima svoje granice u slobodi drugoga, u očuvanju živoga svijeta i u odgovornosti za buduće naraštaje.

Most se zauzima za slobodu mišljenja i izražavanja, slobodu savjesti i vjeroispovijesti te slobodu udruživanja građana.

Most se zalaže i za načelo nepovredivosti ljudskog života i ljudskog tijela, pravo na izbor liječenja i pravo na priziv savjesti.

Solidarnost

Čovjek je društveno biće koje živi i razvija se u zajednici s drugim ljudima. Pojedinac i zajednica upućeni su na međusobno pomaganje i podršku.

Pojedinac ima pravo na solidarnost zajednice, ali se mora ponašati odgovorno i u skladu s moralnim načelima imajući u vidu dobrobit čitave zajednice.

Za Most solidarnost se ponajprije izražava u zaštiti ranjivih društvenih skupina kojima treba pružiti kvalitetnu pravnu zaštitu i osigurati adekvatnu institucionalnu potporu. Stupanj demokratske razvijenosti naše zajednice ogleda se upravo u uključenosti u društvene procese osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju.

Pravednost

Za Most pravednost podrazumijeva jednakost svih ljudi pred zakonom neovisno o njihovom političkom i materijalnom statusu te mogućnost ostvarivanja ustavom zajamčenog prava na sudjelovanje u političkom odlučivanju koje se stječe osnaživanjem i olakšavanjem demokratskih procesa te promjenom izbornog zakona.

Pravna i politička jednakost počivaju na tome da se svakom čovjeku omogući da ima jednaku priliku iskoristiti svoje sposobnosti, umijeća i talente. Zdravstvena zaštita i obrazovanje trebaju biti dostupni svima. Službe i položaji u javnoj upravi i javnim poduzećima trebaju biti otvoreni svima pod jednakim uvjetima. Pravednost podrazumijeva i nultu toleranciju na korupciju i zlouporabu javnog položaja.

Obitelj i demografska politika

Obiteljska politika Mosta polazi od braka kao zajednice u kojoj su muž i žena odgovorni jedno za drugo, a kao roditelji zajednički su odgovorni za svoju djecu, kao i odrasla djeca za svoje roditelje.

Brak i obitelj uživaju posebnu zaštitu i podršku države. Omogućavanje zasnivanja obitelji potrebno je kontinuirano ohrabrivati kvalitetnim demografskim politikama, u prvoj mjeri kroz univerzalni dječji doplatka za sve obitelji.

Posjedovanje vlastitog doma ima veliku važnost i za osobno dostojanstvo svakog čovjeka i za mogućnost zasnivanja obitelji. Most, stoga, posebnu pažnju posvećuje razvoju kvalitetnih stambenih politika kroz stimulaciju kupnje prve nekretnine i omogućavanje dugoročnog najma stambenog objekta.

Nepovoljni demografski pokazatelji jedna su od glavnih kočnica dugoročnog razvoja Hrvatske, što je posljedica dvadesetogodišnjeg političkog

zanemarivanja strateškog promišljanja društvenog napretka.

Upravo zato Most se zalaže za provođenje revitalizirajućih demografskih mjera kroz cjelovita rješenja. Njima su obuhvaćeni borba protiv korupcije, koja se pokazala kao jedan od glavnih razloga iseljavanja mladih, reforma državne uprave, ali i ciljane mjere koje direktno utječu na broj novorođene djece.

Most, stoga, predlaže izmjene zakona o roditeljskim i roditeljskim potporama, reformu dječjeg doplatka, pojačanu institucionalnu skrb za djecu predškolskog i školskog uzrasta kroz otvaranje novih vrtića i škola u skladu s pedagoškim standardom, društvenu revalorizaciju rada odgojitelja, reformu sustava roditelj odgojitelj, kao i mnoge druge konkretne mjere čiji je cilj demografska obnova Hrvatske.

Demografska obnova ključno je pitanje od primarnog značenja za nacionalnu sigurnost i opstojnost Republike Hrvatske.

Politika, politička zajednica i politički sustav

Most podržava republiku kao zajednicu utemeljenu na vladavini zakona, građanskim vrlinama, općem dobru i ravnopravnom sudjelovanju građana u politici.

Most se zalaže za demokratiziranje političkih procesa u smjeru veće uloge građana u političkom odlučivanju. Jačanje vladavine naroda postiže se pravednim izbornim zakonom, povećanjem izborne participacije i pojednostavljivanjem procedure referendumskog izjašnjavanja građana. U tom kontekstu zahtijevamo da se hitno promijeni trenutni diskriminatorni i nepravedni izborni zakon te da se donese novi koji će uskladiti izborne jedinice s brojem birača i omogućiti da svaki glas u Hrvatskoj vrijedi jednako.

Također, zalažemo se za žurno uređivanje popisa birača te uvođenje dopisnog i

e-glasovanja koje već godinama dobro funkcionira u nizu europskih zemalja.

Most se protivi prenošenju političkog odlučivanja na sudove i tehnokratska tijela. Političke odluke trebaju donositi izabrani predstavnici građana ili sam narod putem referenduma.

Most se zalaže i nudi rješenja za racionalizaciju javne uprave i podizanje njezine učinkovitosti primarno kroz podizanje razine kvalitete strateškog promišljanja te proces digitalizacije i depolitizacije javne uprave.

Također, potrebno je provesti sveobuhvatnu reformu teritorijalnog ustroja RH po principima samoodrživosti i svrsishodnosti kako bi se omogućila stvarna, a ne deklarativna decentralizacija države.

Gospodarstvo

Most smatra da su privatna inicijativa, slobodno tržišno natjecanje i neotuđivost privatnog vlasništva temeljne snage gospodarskog života.

Osnovni cilj gospodarske politike treba biti opća dobrobit. Država treba davati razborit regulacijski okvir tržišnim snagama usmjeravajući ih i popravljajući njihove negativne učinke u interesu općeg dobra, držeći upliv u slobodno natjecanje mjerom koja treba biti iznimka, a ne pravilo u odnosu države i poduzetništva.

Most se protivi stranačkom zarobljavanju javnih poduzeća i zalaže se za profesionalizaciju i podizanje razine profitabilnosti, djelotvornosti i produktivnosti javnih poduzeća. Država treba imati u vlasništvu samo ona poduzeća koja opskrbljuju društvo nužnim javnim dobrima i uslugama te služe ostvarivanju strateških državnih ciljeva i interesa.

Svim poduzetnicima treba biti osiguran jednak pristup tržišnom natjecanju. Država treba štiti slobodnu konkurenciju djelujući protiv stvaranja privatnih monopola i kartela. Pravna i poslovna sigurnost ključni je preduvjet za razvoj hrvatskog gospodarstva.

Porezna politika

Porezni sustav mora biti u službi stvaranja maksimalno otvorenog okruženja za gospodarski rast i privlačenje investicija, temeljen na principima slobodnog tržišnog gospodarstva.

Također, potrebno je pojednostavljenje poreznog sustava i povećanje predvidljivosti poreznih promjena kako bi se poduzetnicima olakšalo poslovno planiranje.

Most se, stoga, zalaže za minimiziranje poreznog opterećenja s naglaskom na maksimalno rasterećenje rada te za ravnomjerno i optimalno oporezivanje poslovne aktivnosti.

Porezni sustav treba staviti i u službu poticanja aktivacije imovine koja nije u funkciji.

Pravosuđe i antikorupcija

Neovisnost i samostalnost sudbene vlasti temelj su učinkovitog pravosudnog sustava koji je preduvjet gospodarskog i društvenog razvoja Hrvatske.

Imajući u vidu da se sudbena vlast povjerava osobno sucima, Most će u središte svojih nastojanja za unapređenje pravosudnog sustava staviti suca kao individuu te njegova prava i obveze. Objektivnog i nepristranog suca koji je slobodan od političkih i drugih interesnih utjecaja te oboružan djelotvornim ovlastima i autoritetom temeljenim na znanju i kvaliteti rada, vidimo kao ključnu osobu u suzbijanju sistemski štetnih pojava koje zagušuju hrvatsko pravosuđe.

Sustav kaznenog progona treba rekonceptualizirati, tj. napraviti supstancijalni odmak od koncepta u kojemu dugotrajnost kaznenog postupka služi kao faktična zamjena za kaznu i u kojem čak i obiteljski nasilnici mahom završavaju s uvjetnim kaznama što je indikacija nedovoljno ozbiljnog shvaćanja navedene problematike.

Kazneni postupak mora se voditi učinkovito i u razumnom roku okončati pravomoćnom sudskom odlukom. Pritom se sustav kaznenog progona mora promatrati u širem smislu koji prvotno uključuje različite aspekte neovisnog istraživanja kaznenih djela.

Uzimajući u obzir da je sustav kaznenog progona ultima ratio kojim se neka država koristi u suzbijanju pojavnosti kaznenih djela, Most stavlja naglasak na potrebu izgradnje institucionalnog i izvaninstitucionalnog sustava prevencije kaznenih djela (napose onih s obilježjima korupcije i obiteljskog nasilja) koji je utemeljen na transparentnosti.

Transparentnost ne smije biti tek floskula, odnosno prividno zadovoljavanje europskih normativnih zahtjeva što je nerijetko slučaj, već inkorporirana u sustav na svim razinama tako da se poštuje Zakon o pravu na pristup informacijama i omoguće jasni i pravovremeni izvještaji o radu svih državnih i javnih institucija.

Strateški interesi

Most se zalaže za očuvanje strateških resursa i djelatnosti koje su preduvjet državnog suvereniteta.

Poljoprivredna proizvodnja i prehrambena industrija kao strateške grane gospodarstva trebaju težiti samodostatnosti. Hrvatska ima veliki potencijal u neobrađenom poljoprivrednom zemljištu i neiskorištenom vodnom, šumskom i prirodnom bogatstvu kojima treba pokloniti osobitu pažnju.

Proizvodnja i dostupnost energenata jednako su važni strateški resursi koji trebaju biti osigurani i za potrebe gospodarstva i za potrebe kućanstava u svim političkim prilikama.

Hrvatska je vojska imala presudnu ulogu u borbi za hrvatsku neovisnost. Opremljenost i borbena spremnost Oružanih snaga RH danas ima jednako važnu ulogu u očuvanju mira i stabilnosti države. Most, stoga, zagovara razvoj samostalne vojne znanosti i visokoobrazovanog vojnog kadra, kvalitetnu materijalnu opremljenost i vrhunsku obučenosti hrvatske vojske.

Zdravstveni sustav

Zdravlje građana je potencijal razvitka društva, a ne teret države. Međutim, hrvatski je zdravstveni sustav u dugogodišnjoj kadrovskoj, infrastrukturnoj, financijskoj te organizacijskoj krizi.

Kako ustavno „pravo na zdravlje” koje se jamči svim građanima Republike Hrvatske ne bi bilo dovedeno u pitanje te kako bi se zadržala i povećala dostupnost preventivnoj, kurativnoj i kvalitetnoj zdravstvenoj skrbi, Most se zalaže za osnaživanje funkcionalnosti zdravstvenog sustava u cjelini kroz implementiranje najboljih europskih praksi i modela.

U bolničkom sustavu neophodno je osuvremeniti nacionalni plan razvoja bolnica u RH u smislu udruživanja funkcionalnih djelatnosti uz jasnu analizu financijske održivosti.

Potrebno je omogućiti i provesti akreditaciju i certifikaciju bolnica kroz razvoj i ugradnju normi kvalitete u poslovanje zdravstvenih ustanova, poboljšanje informacijskih sustava kao načina promoviranja kvalitete funkcioniranja cjelokupnog sustava, razvoj

indikatora kvalitete, pratiti zdravstvene ishode te sigurnost bolesnika kao osnovni parameter mjerenja uspješnosti sustava, racionalizaciju nezdravstvenih djelatnosti i nabave u cjelini.

Prema načelu supsidijarnosti potrebno je postupno premjestiti postupke zdravstvene zaštite iz bolničke djelatnosti u primarnu zdravstvenu zaštitu.

Primjerenijom, transparentnom i nepristranom organizacijom, planiranjem i upravljanjem javnim zdravstvom racionalizirati troškove bez rizika po zdravlje bolesnika, zatim primijeniti model „Analiza zdravstvenih tehnologija” koji služi za adekvatno planiranje te ravnomjerno korištenje resursa.

Potrebno je konačno prepoznati značaj konkurencije u obveznom zdravstvenom osiguranju uvažavajući iskustva drugih tranzicijskih zemalja u ovom predmetu, ali i iskustva o upravljanju privatizacijom kao i o profesionalnom menadžmentu zdravstvenih ustanova kao temama o kojima treba govoriti u javnosti.

Socijalna država

Republika Hrvatska kao zemlja u kojoj je četvrtina stanovništva u riziku od siromaštva mora razviti kvalitetniju gospodarsku politiku koje će omogućiti da hrvatski narod može živjeti od svoga rada.

Imajući u vidu da je veliki broj građana ovisan o sustavu socijalne skrbi, Most se zalaže za njegovu reformu koja će omogućiti educiranje i zapošljavanje većeg broja socijalnih radnika, lakšu dostupnost

usluga centara za socijalnu skrb hrvatskim građanima i razvijanje modernih sustava banki hrane koji su pretpostavka doniranja i kvalitetnije distribucije viška hrane potrebitim građanima.

Uz zaštitu ranjivih društvenih skupina, socijalno osjetljiva država treba pružiti pravnu i financijsku podršku usklađivanju obiteljskih i radnih obveza uz posebnu potporu višečlanim obiteljima.

Obrazovanje

Obrazovanje je preduvjet i motor razvoja društva, stoga je stvaranje kvalitetne obrazovne politike od primarnog društvenog interesa. Istraživanje, razvoj i inovacije poticaj su snažnijem gospodarskom rastu.

Početne točke podizanja kvalitete obrazovanja su povezivanje svih odgojno-obrazovnih razina. Most se zalaže za bolje materijalne uvjete koji bi obuhvatili tri temeljna područja: infrastrukturnu opremljenost škola, dostupnost predškolskog i školskog obrazovanja svima te poboljšanje statusa učitelja i nastavnika.

Most podržava strateško i sustavno promišljanje ponude javno financiranog obrazovanja u kontekstu dugoročnih tržišnih projekcija, uz razvoj kriterija koji uvažavaju specifične potrebe i način funkcioniranja fundamentalnih znanosti

i znanstvenih područja od posebnog nacionalnog interesa.

Most podržava implementaciju i dostupnost programa cjeloživotnog obrazovanja i prekvalifikacija kako bi se građanima omogućilo lakšu prilagodbu na dinamičko poslovno okruženje u kojem se nalazimo.

Obrazovanje treba biti ideološki neutralno te treba uzimati u obzir odgojne želje roditelja u onim predmetima koji uključuju sadržaj koji je vezan za pojedinačna svjetonazorska opredjeljenja.

Za svaku izmjenu obrazovnih programa i okvira, Most se zalaže za kvalitetnu i stručnu javnu raspravu koja je preduvjet šireg društvenog konsenzusa i dugoročnog razvoja obrazovnih politika koje nadilaze trenutnu političku garnituru.

Sport i rekreacija

Most će poticati razvoj sporta i rekreacije, sustavnog bavljenja sportom, školskog i sveučilišnog sporta te će kroz svoju sportsku strategiju sportom i rekreacijom obuhvatiti sve dobne skupine naših građana.

Bavljenje rekreacijom i sportom bitno je za prevenciju bolesti, rizičnih ponašanja i kvalitetu zdravlja.

Kontinuirano ulaganje financijskih sredstava u razvoj sporta i rekreacije utječe na masovnost, kvalitetu, ali i raznovrsnost programa te dostupnost infrastrukture.

Europska unija

Most se zalaže za Europsku uniju kao ravnopravnu zajednicu nacionalnih država. Političko uređenje Europske unije treba čuvati i uvažavati raznolikost država članica.

Temeljno načelo političkog odlučivanja unutar Europske unije treba biti supsidijarnost, kao što su to i predvidjeli pokretači europske integracije. Europska unija treba odlučivati samo o onim pitanjima u kojima je djelotvornija od pojedinih država članica.

Most se protivi koncentriranju političke moći u rukama Europske komisije i europskih birokrata. Most se zauzima za očuvanje i promicanje duhovnog i kulturnog naslijeđa Europe sa sviješću o njezinim kršćanskim korijenima koji su temelj europske civilizacije i na kojima počivaju ljudska prava.

Vanjska politika

Hrvatska vanjska politika treba biti otvorena prema suradnji sa svim dobronamjernim zemljama, uvijek imajući u vidu zaštitu i promicanje hrvatskih nacionalnih interesa. U tom smislu Republika Hrvatska dijeli odgovornost za mir i razvoj kvalitetnih odnosa s državama u svom okruženju.

Dobrosusjedske odnose treba izgrađivati na temelju međusobnog uvažavanja i poštivanja suverenosti država, odnosno demokratski izabranih vladajućih struktura koje ih zastupaju.

Hrvatska ima pravo na samosvjesnu i proaktivnu ulogu u međunarodnim političkim odnosima. Temeljne vodilje hrvatske vanjske politike trebaju biti interes Republike Hrvatske, poštovanje demokratskih načela i vladavine prava.

Hrvati izvan Republike Hrvatske

Hrvatska ima nacionalnu, povijesnu i ustavnu odgovornost za Hrvate koji žive izvan Republike Hrvatske.

Most se zalaže za očuvanje identiteta, tradicije i kulture Hrvata izvan Republike Hrvatske i njihovu uključenost u politički, gospodarski i kulturni život Hrvatske te za poštivanje njihovih prava u državama u kojima žive.

Most će razvijati poticajna politička rješenja koja omogućuju trajni povratak hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka u Hrvatsku.

Most snažno podržava suverenost i ravnopravnost hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini u političkoj zajednici s druga dva konstitutivna naroda. Republika Hrvatska u tom smislu ne smije ostati na razini deklarativne potpore, već kao suverena država i punopravna članica EU-a i NATO-a treba iskoristiti sve mehanizme koji su joj na raspolaganju kako bi se osigurala puna i stvarna ravnopravnost Hrvata u BiH.

Zaštita okoliša

Most je stranka koja se snažno zalaže za očuvanje prirodnog okoliša te veliku pažnju poklanja razvoju održivih ekoloških politika i zakonskih rješenja koja omogućavaju zaštitu naših prirodnih resursa koji su veliko bogatstvo i komparativna prednost Republike Hrvatske. Zaštita prirodnog okoliša i prirodnih dobara moraju biti sastavni dio procesa razvoja društva i ekonomije, štoviše kvalitetne ekološke politike mogu biti i njihov pokretač.

Most se, stoga, zauzima za razvoj obnovljivih izvora energije, učinkovitije korištenje energije, bolje upravljanje prirodnim dobrima, a posebno za zaštitu pitke vode. Pravo na pitku vodu jedno je od temeljnih ljudskih prava te ga je potrebno uvrstiti u Ustav.

Zelena tranzicija ne smije biti ideološka floskula niti paravan za ekonomske interese pojedinih država i interesnih skupina nauštrb drugih, već rezultat međunarodnog suglasja oko kontinuirane brige za okoliš.

Napredak znanosti i bioetički izazovi u budućnosti

Napredak znanosti i tehnologije omogućuju uvođenje različitih novih usluga i proizvoda koji mogu olakšati život čovjeka, ako se iskoriste na ispravan način.

Digitalna transformacija donosi napredak i olakšanje u svakodnevnom životu. Most promatra digitalnu transformaciju i tehnologije umjetne inteligencije kao alate koji se mogu koristiti na boljitak razvoja društva, ali i protiv njegove koristi u slučaju njihove zloupotrebe. Ona time donosi i nove izazove s kojima se čovječanstvo ranije nije susretalo.

Pitanje privatnosti korištenja osobnih podataka, potrošačkih i intelektualnih prava u digitalnom okruženju, društveno raslojavanje do kojeg dolazi zbog načina na koji funkcioniraju društvene mreže, ovisnost mladih o internetu i novi oblici virtualnog zlostavljanja, genetski inženjering i tržište životom pozivaju na budnost i aktivno promišljanje smjera u kojem se civilizacija razvija.

Most u tom smislu podržava etički promišljen tehnološki napredak koji doprinosi pozitivnim društvenim procesima.

Kao stranka koja je usmjerena i prema mladima Most potiče i otvara prostor za javne polemike i biopolitičke stručne rasprave koje artikuliraju posljedice primjene najnovijih tehno-znanstvenih dostignuća.

MOST

Za Hrvatsku

most-hrvatska.hr